

עדי כץ

מי ישמור על הילדים שלנו?

יותר ילדים בישראל נפגעים מתאונות מאשר ממעשי איבה, אלימות ומחלות - 95% מהתאונות ניתנות למניעה. ארגון "בטרם" מארגן כעת את הוועידה הראשונה לבטיחות ילדים בניסיון להעלות את המודעות למניעת תאונות ילדים

אורלי סילבינגר, מנכ"ל ארגון "בטרם"

אורלי סילבינגר, מנכ"ל ארגון "בטרם": "אחד הדברים שהבנו הוא, שכדי לעשות שינוי צריך להפוך את נושא הבטיחות לחלק מהתרבות ולחלק מהחיים. זה צריך להיות אוטומטי, כמו צחצוח שיניים בבוקר"

ילדים, שמדובר על כך שהתקשורת לא לוקחת תפקיד משמעותי במניעת תאונות ילדים, ומתמקדת רק בדיווח על סיפורים שקרו. פאנל נוסף יעסוק ב'היפגעות ילדים - נטל חברתי והפסדים כלכליים'. 500 ילדים מגיעים מדי יום לחדרי מיון בשל פגיעות, וזהו נטל כבד על מערכת הבריאות. העלות של היפגעות ילדים מתקרבת ל-280 מיליון שקלים בשנה. את הכסף הזה אפשר היה להשקיע במניעה."

על פי נתוני "בטרם", הסיבה המובילה לתמותת ילדים בהיפגעות בישראל היא תאונות הדרכים, בשיעור של כ-57 אחוזים מהמקרים. הסיבה השנייה בשכיחותה היא מוות בטביעה (11%). לאחריה מגיעים מוות בחנק (7%), נפילות (4%), אש וכוויות (כ-3%) והיפגעות מכלי נשק (2%).

יותר ממחצית הפניות לחדרי מיון, כשני שלישי מהאשפוזים ויותר מרבע ממקרי התמותה, היו בעקבות פגיעות שאירעו בבית או בשעות הפנאי. עוד נתונים מעניינים המתפרסמים לרגל הוועידה: כ-45% מהילדים המאושפזים עקב היפגעות - נפגעו בבית. יותר מ-60% מהמאושפזים מפגיעות בבית אושפזו בגין נפילה.

הסיבות המובילות לאשפוז ילדים הן נפילות (כ-38%), תאונות דרכים (כ-11%), הרעלות (כ-7%), מכות קלות (כ-6%), כוויות (כ-5%), נשיכות ועקיצות (כ-4%) וחתכים ורקירות (כ-4%).

"לכל אחד מאיתנו צריך להיות תפקיד במניעת התאונות הללו, שמתרחשות כל כך הרבה פעמים בסביבה הקרובה, בתוך הבית או לידו", אומרת סילבינגר, "כל הורה או מטפל צריך לדעת מה התפקיד שלו סביב הילד וכיצד הוא נלחם בתחושת ה'סמוך', וה'יהיה בסדר', שקשורה מאוד לתרבות הישראלית.

"הילדים שלנו אמורים להיות סקרנים, כדי לפתח את הידע ואת המחשבה. ילד יכול לבקש לטגן לבד או לטפס חלב מהגר. המחויבות שלנו כהורים היא לא להרשות לילד לעשות דברים שיש בהם סכנה.

אנחנו צריכים לאפשר לילדים להתפתח בצורה תקינה, אך תוך שימת גבולות של מותר ואסור. לפתח בהם עצמאות - לצד אחריות."

מחיר כרטיס לוועידה: 50 שקלים. ניתן להגיע בהסעות ממקומות שונים בארץ תמורת 10 שקלים נוספים. לפרטים נוספים:

www.beterem.org

חד הפחדים הגדולים המתלווים להורות הוא הפחד ש"יקרה משהו" לילד. בארגון "בטרם" לבטיחות ילדים טוענים כי העובדה שתאונות אכן קורות לילדים שלנו מעידה שלא עשינו מספיק כדי למנוע אותן. 95 אחוזים מהתאונות הללו, מסתבר, ניתנות למניעה. כדי להעלות את הנושא לסדר היום הציבורי, ארגון "בטרם" יוזם זו הפעם הראשונה את "הוועידה לבטיחות ילדים בישראל". הוועידה תתקיים 15 בפברואר בבנייני האומה בירושלים ותהיה פתוחה לקהל הרחב. יתקיימו בה דיונים בנושא ילדים, תאונות ובטיחות על ידי אנשי תקשורת וחינוך, רופאים, אנשי עסקים, ראשי רשויות וחברי כנסת.

על פי נתוני ארגון "בטרם", תאונות הן הגורם העיקרי לנכות ולתמותת ילדים, בארץ וגם בעולם. ארגון הבריאות העולמי אף הכריז על היפגעות ילדים כעל "מגפת האלף השלישי". יותר ילדים בישראל מתים עקב תאונות למיניהן, מאשר ממעשי איבה, אלימות ומחלות גם יחד. בכל שנה מסיימים את חייהם בישראל 144 ילדים מהיפגעות כאלה.

ילדים: שאטוטסטוק

לדברי אורלי סילבינגר, מנכ"ל ארגון "בטרם", היוזמה לקיום ועידה בנושא בטיחות ילדים היא דרך לקרב אותנו לקהל הרחב. "בוועידה נעסוק בנושא בטיחות הילדים מזוויות ראייה חדשות, לא רק מקצועיות וטכניות. אחד הדברים שהבנו הוא, שכדי לעשות שינוי צריך להפוך את נושא הבטיחות לחלק מהתרבות ולחלק מהחיים. הוא צריך להיות אוטומטי, כמו צחצוח שיניים בבוקר."

אף שתחום בטיחות הילדים נהנה מקונצנזוס לאומי, לדבריה, יש עוד הרבה מה לעשות: "אין אדם שלא יגיד שהגנה על ילדים מתאונות זה הדבר הכי חשוב. אבל הנושא עדיין לא חדר מספיק לשיח היומיומי.

אנחנו הבנו שאי אפשר לעשות את הקפיצה הזאת בלי להביא את הנושא לשיח הציבורי ולהרחיב את היריעה". בוועידה ישתתפו בין השאר אנשי מקצוע העוסקים בבטיחות, אישי ציבור, אנשי תקשורת ויוצרים (בהם גיא מרוז, רן רוניק והסופרת והמחזאית נאוה סמל),

רופאים ופסיכולוגים. "המטרה שלנו היא לחזק אותם, לתת להם גב ולהרחיב את מעגל העוסקים בנושא", מדגישה סילבינגר. "ייערכו בוועידה פאנלים בנושאים כמו 'מי שומר על הילדים שלנו', כלומר, מי אמור לקחת אחריות על הנושא: 'התקשורת מסקרת היפגעות

"החל מגיל הגן, 4-3. הורים יכולים להסביר שזאת הייתה הבחירה של אבא ואמא, שמאור צרינו ילד, ומאז שגולדת, אתה הדבר הכי חשוב לנו". הטקסט הנבחר צריך להיות מתואם בין ההורים, כדי למנוע בלבול מהילד. "הורים השלמים עם החלטתם מעבירים מסר דומה לילד. הורים שחשים רגשות אשמה על בחירתם מעבירים את תחושותיהם השליליות לילד."

האם הילד יכול להבין את המציאות המורכבת שלתוכה נולד? "ילד יכול להתמודד גם עם מציאות מורכבת, בתנאי שמתווכים לו אותה בצורה נכונה. עם זאת, ככל שהסיטואציה המשפחתית מורכבת יותר, מומלץ לזוג לקבל הדרכה הורית. אני מציעה להם לכלול את הדרישה להדרכה כסעיף בהסכם ההורי. מוטל על ההורים לדעת להכיל את החוויה של הילד במציאות המשפחתית הזאת להעניק לו תחושת שייכות ומקום בשני הבתים, שהרי נדידה יומיומית מבית לבית עלולה להיות מבלבלת, מתישה ושוחקת".

משפחה וירושה. "בהיעדר הסכמה רשאי כל אחד מההורים לעתור לבית המשפט בדרישה לשנות את ההסכם. אבל בית המשפט אינו נעתר בקלות לתביעות לשינוי הסכמים אלא אם קיימות נסיבות שלא ניתן היה לצפותן." "הורות שיתופית היא הורות מודעת יותר", אומרת המטפלת המשפחתית והזוגית אתי פז, מנהלת הקליניקה לטיפול במשפחה של מכון "ארלר". "ההורים העתידיים נערכים מראש למלא אחר צורכי הילד וזה כשלעצמו יתרון." מתי ואיך כדאי להסביר לילד על משפחתו הייחודית?

אתי פז, מכון אדלר: "ילד יכול להתמודד גם עם מציאות מורכבת, בתנאי שמתווכים לו אותה בצורה נכונה. עם זאת, ככל שהסיטואציה המשפחתית מורכבת יותר, מומלץ לזוג לקבל הדרכה הורית. אני מציעה להם לכלול את הדרישה להדרכה כסעיף בהסכם ההורי"

עו"ד ענבר לב, מומחית בדיני משפחה

נעמה סבג-שמשי, מנחת הורים ויועצת שינה ומייסדת מכללת "עידן ההורות"

הסכמי הורות

בשנים האחרונות צצים הסדרי הורות מסוגים שונים, כפי שמפרטת עו"ד אירית רחנבלום:

הסכם הורות בין לסביות: זוג לסביות שהפכו אמהות מתוך שיתוף מלא - אחת תרמה ביצית שהופרטה בזרע מבנק הזרע, ובת זוגה נשאה את ההריון כפונדקאית. ההסכם כלל שותפות ואחריות הורית הדדית, כולל הסדרי ראייה ומזונות במקרה של פרידה. **הורות לסבית "מטנדרטית":** אחת מבנות הזוג הרתה מתרומת זרע. הסכם ההורות קבע כי לאחר הלידה תאמץ בת הזוג את הילד, ולחלופין, כשהיא תלד - תאמץ בת זוגה את ילדה. תהליך האימוץ נמשך כשנתיים ומסתיים עם מתן צו אימוץ מבית המשפט לענייני משפחה.

הסכם הורות בין הומוסקסואלים: אימוץ: זוג הומוסקסואלים ערכו הסכם בעקבות אימוץ משותף של ילד בארצות הברית. בהסכם הוענק לשניהם שוויון מלא באחריות ההורית בשאלת גידולו וחינוכו של הילד. בהגיעם לארץ עתרה עו"ד רוזנבלום לבג"ץ וזכתה בתביעתה לרשום את בני הזוג כאבות מאמצים של הילד. **פונדקאות:** זוג הומוסקסואלים נעדרו בפונדקאית מארצות הברית. ברחמה הושרשו עוברים שנוצרו מהביציות שלה ומזרעם של השניים. אבל התוכנית "השתבשה", שכן רק עובר זרעו של אחד הגברים נקלט ונולדה בת, כיום בת שנתיים. האפשרות הזאת

הסכם הורות עם גבר הנשוי לאישה אחרת: הגבר, בן 38, חי בנפרד מאשתו ואם שני ילדיו. האישה, רווקה בת 38, התרשמה מ"האב לתפארת" ומעוניינת שיהיה אב גם לילד שלה, אך ללא קשר זוגי. השניים ביקשו לעשות הפרייה מבחנה, אך מהסתבר שהגבר נשוי לאישה אחרת - הוא התבקש להביא אישור מאשתו בנפרד למהלך הזה, או לחלופין, לקבל אישור מבית המשפט המתיר לשניים, שאינם זוג נשוי, להרות בטיפולי פוריות. ההסכם נותר פתוח, מאחר שהסיכוי שהגבר יקבל אישור מאשתו או מבית המשפט שואף לאפס.